1. מ"א סימן ריז.
2. פ"ו ה"ב יב.
3. נמצא ש"ל מ"ש מ"ש ב.
4. פ"ו סימן ד'.

באר הגולה המלא

רב א ברכות ד"ה ע"א. כלל שבכולן כל הפירות אל פירות האילן הוא אומר טולו פרי הגדן הוא אומר מין מין שבל היין הוא אומר טולו פרי הגפן: ב תוס' בב"ב ז"ע ע"א ד"ה אילימא. בירושלמי דשקלים ופחדים. אלומת לשעוני יין מגמו כו. אין לומרם מקלן יין ומגרגרן עלו בפ"ה מלא קמצר לשעוני יין מגמל עלמו לאלה אל אלה מקרבן אין מקרבן עלו לא מלו לגמר לשעוני יין לגמר לא מלו לגמר לשעוני יין מגרגרן אין בפ"ה לגמר לא מלו לגמר לשעוני יין מגמל עלמו לאלה אל אלה מקרבן אין מגמל עלמו לאלה אל אלה מקרבן אין מגמל עלמו לאלה אל אלה מקרבן א

כ סס: ל ר' יוחנ והרא"ש והכסה"מ
כגם כתיב: מ כתי יוחנ והרא"ש:
(לעיל מענף ג' מתי שבת לא): ב נרסת
ל"ז ע"ש הכרעים: ס שם ל"ה ע"ש:
ע ל' הרמב"ם בפ"ח מה' ברכות:

עמודת זקנים

* יאם מחקו בר. ומפיה בעל נתעוי
מרי מהרכיון שהכל אם מתקן ע"א
אסור מלעיל מעיף ג' נפי שנתעוי
מיר אינו עיקר הפרי הוא נמצי לנו
לאמתלא דתעמה דהכי אכל שקדים
המרים עיקר נעיפמן לאכול אומן ע"א
אסור (מהרכמ"ה):

נתיב חיים

רב פ"ק ר"א (*) ס"ש דבא בגמרא.
ע"ג ומ"ל מעוס דמפקפק לאכמ"ל
מעמן מי כנגנת הכיו יוסף ה מכ"ל
מ"ה מפקפ מנהן שהכל ועיין בעוני:

לבושי שרד

ב"ז סק"ב (*) אבל בדב מיר
שבריך ברכה על האינגרון ב"ב. מ"ל:
עם (*) מבריא ב"ר ראוי"ן בתר
מזונות. אם מוכנו לעיולה לו הכל
מעמן עיקר המלאכה כמאוי מוקם
בגרונו: **בקנ"** (*) ועפ"ש מר ר"ר
מ"ר. כ"ל: **מ"א** ס"ק יב: (*) אינגרא
דרבי. מי בנ מעמה לקנים ונם
מעמה בעולים למתקן ע"י אחר ולכן
מברכין אעפ אם מתקן ומנו כמ"ר
מברך לאוכלן מעכלין ואם שהיה
מ"ה ב"ר מאלה כ"ר בפ"ב ס"ש:
ש"ב ר"ר (*) בם אינגרא. עיקר
המעשה הוא לקן על אכילתה אלא
בכשעה הנעשה אינו מקפיד ומי
אלולא מעלין מי אינו מתקלקל אלא
בכך מ"ש בפ"ש מש"ה קולת כ"ש
ר"ד מתקפד אל אלא אינו אלא
מתקלקל אלא מברך שכבל בו מנהה אם בגמ'
ומ"ל. ומוכר מ"ל סק"ד דמי לענין
עלקן ופפ"ה אבל הען לא אמינו עיקר
הפרי. ומקרים בכ"ר ר"ש עדיפ דעיקר
המעשה על מנהם ומפר"ש ומ"ל:
בב"ח יו (*) **אי אמלת לה הוא אינא.**
אמן אלולא אומר לפרי ואין מתקלקל
הפרי אם נוטלן אלולא אלולא מנהם:
שם (*) **משום דלא הוי אכילה.** מ"
אלולא מ"ל מ"מלמנן:

הגהות הע"א

נמה: **מעיר** ר' הקפריסין בפה"א.
ואם נכון עליהם בפה"ש אף לעשה
אמנן אחר נקמן מי ר"ז דבדבר
אמינו עיקר הפרי אם נכון בפה"ש
לא יצא ולכא מהגמ"ר מ"ש בכמ אלא
דמה לענין הכל"ר לאוי לנבון על
הקפריסין בפה"ש ואי"כ מנפק יצא
אלא בפה"ש אמר ר' אמי אמר ר' אלעזר
אמר ר' אמי אמר ר' אלעזר אמר ר' אלעזר
אמר ר' אלעזר

1. ס"א ס"ב.
2. ס"ו סימן רי"ב.
3. ס"ו סימן רי"ח.
4. ס"א ס"ב.
5. סימן ר"כ.
6. סימן נמ"ח.

באר הגולה המלא

ס שם בגמ': ותמר מר כר רב אשי הלא דוכתא אמרכל אמרכל עליה אכול כזיה בלבנו מלי טעמא אכול כזיה בעמלא דמלי מתן אי הלי מנא דמן דמן דמרים וין תפיהים ומומן כפוניא ובלר מי מיתוא מחיב קרן המומן ורבי אליעזר מחיב קרן המומן ורבי יהודה פוטר: צ תוס' שם (דה תאר) ושאר מינים. אלא דובמא דמאמר מנרכלן עליה אכול. וכן מבקרן הכל מרי מרים כר מתרים. ולעזר מתרגן גמי מלה ולפטרן מרא שמרא דמרי: אמנן לומן מים: ק שם אכול. דמנן דכר מתרים ומן תפוחים ומומן כפוניא בלר מי פירות אל מרומה ריבי אליעזר מחיב קרן המומן ורבי יהודה פוטר. ר"ת תוס' שם (דה תאר) ושאר מינים. אלא דובמא דמאמר מנרכלן עליה אכול. וכן מבקרן הכל מרי מרים כר מתרים. ולעזר מתרגן גמי מלה ולפטרן מרא שמרא דמרי: אמנן לומן מים: ק שם אכול. דמנן דכר מתרים ומן תפוחים ומומן כפוניא בלר מי פירות אל מרומה ריבי אליעזר מחיב קרן המומן ורבי יהודה פוטר: ר שם [ב] בת"ק. מעמה. וכי הגל הגלגלה ועל הגלגלה אומר אכול נמה בדבר. נמרא. ועל הגלגלה מלא גלגלה רבי דמה לשלמה אכול מנה ומן ומר אכול מנה אכול מנה ומר אכול מנה אכול מנה אכול מנה

הפרי עצמו: כד. **ויוצא.** דעל כולם אם אמר שהכל יצא מיהו אם אכל תחלה הפרי ונירך בפה"ע (י) נ"ע אם יברך אמרת על המרק שהכל ולכן יאחה ר"ש תחלה לברך שהכל: כה. **ישתה מים.** דמי תמרים לא פטור לזו פרי מברכה אחרונה (י) דלמה פרי ניטול ומהרמ"ל[2] בשם מס"ר[3] עפר' ר"ש פ"ו: כו. **ובורא נפשות.** ונתגודה פי' קמ"ע כ' לברך תחלה בג"כ ואח"כ מעין ג' ומיהו אפשר דדוקא אם שאכל פרי ומעשה קדירה ומקפחה אם מעין ג' (י) פוטרת בג"כ לכן יברך בג"כ תחלה משא"כ הכא דשתה מים פטיר דאין מעין ג' פוטרתן. (י) ואם שתה אוחס לבדם יברך בג"כ ר"ש פ"ב ר"ש ר"ש ר"ל ר"ל: כז. **ואם משך.** ז"ל הרב"ש דוקא בשאינו מעורבים עם המים אם אם נמשכו המים מהשמוקים ה"ל יין עב"ל ר"ל פי' דבשאינו מעורבים עם המים ואוכל שמשקים ושותה המים אז מ"ל כמרק אל המיחוים אבל אם נמשכו וכו' כלי שאין מומא לאכול השמוקים כלל רק להמשיך מהן היין אז אמר שתה מהן מהכלי שהשמוקים נתוכו מבדן בפה"ע וכ"כ במרדכי[4] גבי מי יקוחים נמי ר"ה פ"ב ר"ש ר"ש ר"ל: דכל הפוקחים כתבו יין בשמוקים ולא מלנו בין משך ללא משך ושיר דבי"ר פי' קכ"ג ס"א כ' בשם ר"ל מבי"ר[5] ח"ל אם עושין יין מעמיד שמשתין אותן ותוסיין עליהם מים ותוסם מקרי יין אע"פ שהשמוקי תוך המים אחר שנשתנו ג' ימים במים כו' ותש"ג דגבי שנשתנו ג' ימים בשמוקים ונעשו יין מ"מ יין בשמוקי שדרך הוא לתיות השמוקין מחנים ושם נעשה יין גמור לא בעי משמר עכ"ל וכ"ש לענין ברכה לאחרי יין גמור מעבר בפה"ע אחר לא המשקין לכן נ"ל מ"ש עיקר וכ"מ כי' ר"ד ס"ו: כח. **וברכה אחת מעין שלש.** (י) אחר לא ר' מר' ג' ואחת ד' ועכ"ד כ' קכ"ג נב"ר (כ"ר): כט. **אין דרך.** (י) ומע"ה כי' ר"ס: ל. **אגוז גמור.** ר"ש יון אם כשלו בלא דבש (י) משמע לגרעינות' וה"ר ה"ל דבש עיקר ומבדר שהכל ול"ש (עוכר) אע"פ כי' ר"ה סק"ל: לא. **יכן אותם.** ל"ל והן אות' כלאמרה בב"ר בדיה הטעם דלא נעשי ליה אנשי דלעמ' לגולגן כשהן כרוכין אבל דבר אחר גמור כגון קליפי מנחלא"ן מברך בפה"ע דלא כע"מ[6] עמ"ש ס"ו (י) אבל מוקבת ע"ש פרי גמור הוא כמ"ש ס"ז ע"ש ועכ"י ל"ל לענין ברכה לאחרי יין גמור מעבר בפה"ע אחר לא המשקין לכן נ"ל מ"ש עיקר וכ"מ כי' ר"ד ס"ו: כח. **וברכה אחת מעין שלש.** (י) אחר לא ר' מר' ג' ואחת ד' ועכ"ד כ' קכ"ג נב"ר (כ"ר): כט. **אין דרך.** (י) ומע"ה כי' ר"ס: ל. **אגוז גמור.** ר"ש יון אם כשלו בלא דבש (י) משמע לגרעינות' וה"ר ה"ל דבש עיקר ומבדר שהכל ול"ש (עוכר) אע"פ כי' ר"ה סק"ל: לא. **יכן אותם.** ל"ל והן אות' כלאמרה בב"ר בדיה הטעם דלא נעשי ליה אנשי דלעמ' לגולגן כשהן כרוכין אבל דבר אחר גמור כגון קליפי מנחלא"ן מברך בפה"ע דלא כע"מ[6] עמ"ש ס"ו (י) אבל מוקבת ע"ש פרי גמור הוא כמ"ש ס"ז ע"ש ועכ"י ל"ל לענין ברכה לאחרי יין גמור מעבר בפה"ע אחר לא המשקין לכן נ"ל מ"ש עיקר וכ"מ כי' ר"ד ס"ו: **לב. הגוזל"ר.** דמי לגמי פירות כמ"ש ס"מ: לג. **אם מברך.** וה"ש גלגי"ן ולטוגי"ל [ברכות רמ"מ בשם ברכות מהר"מ][7]: לד. **מושקא"ם.** פרי הוא ומגלגלן לגולגלו ביוכם [מוס"] ומי שיש לו אלשל ונומן המושקא"ע לתוך הבכר כדי שיעלה דמי לשמן כמ"ש ס"ד. ומיהו נ"ל דבשאותה לגמלו אע"פ שנומן ג"כ מושקא"ע לתוכו לרפוא"ה מ"מ מברך על הבכר וה"ה לדבר אחר אחר שהם ג' ימים בשמוקים ונעשו יין גמור ואפלר בתנגב עכו"ם אף שלא משך המים אבל דמי תמרים הוי שפיר בקפר בגלע"ד בדור ולכ"ר של פירות שבכבשו כגון קשואים שקורין אוגרק"ם אז קומפ"ם אין לברך רק שהבל דהא לא נכבשו לגולגא ממיהן: (יא) **אגוז גמור בו.** לפי שהאגוז עיקר ולא הדבש הדבש מיהו לא כן דק לשמקון: (יב) **אגוז רך.** קודם שיגיען אינו לחוי מלילה הכי הוא ל"ש נעוני אינשי דלעמא דהכי ב"כ ב"ש ואיני מבין מ"ש רמ"א ומן הגאון אגוזים כו' דבש אגוז בו מיירי בענין זה וכדמשמע בב"י כי' ר"ד: (יג) **עה"ה הגוזל"ר בו.** דיש לנמוחו לדבש הוא לא מהמתמרים דהסקור נמי יוצא ע"י שקומנין אותם קנים ומבבלים מעיינים עם שיהו קפוים וידמו לגלגא וכ"כ הרמב"ם[1] והטור הקשה ע"ז דל"ד לדבש תמרים שהתמרים הם פרי כי אבל אלו הקנים אין לאוכם ולהלה ועיקר נטיעתן על דעת הדבש ולפי זה פריון ומנכרכן עליהם בפה"ע עכ"ל וכ"מ פ"ח דברכות כתב וז"ל אלו הין קנים אלו נמלאות בלהו לא הין טוען כן שנמקוקה שנמלאות מוכרין מהם לרבבות ולמנקן לגמלות אותן ראיה הנים הוצלות בהם כמלר מ' פירות עכ"ל והנה מזה לטעור מיוב לדבר זה פריון וכ"ר קלם

יא ° מי שריית צמוקים ותאנים או מי בישולם מברך עליהם שהכל כד ויוצא גם (כ) להרא"ש אבל בברכה שלאחריהם (י) יש לחסתפק אם מברך בורא נפשות או אם מברך ברבה אחת מעין שלש בהרא"ש. ולבן יראה שמים לא ישתה אלא בתוך המעודה או יאכל פרי מז' מינים וגם כה ישתה מים כדי שיצטרך לברך ברכה אחת מעין שלש כו ובורא נפשות כז ב ואם (כא) משך המים והבדילם מהצמוקים הוה ליה יין (י) ומברך עליו בפה"ע כה וברכה אחת מעין שלש שהיו צמוקים שהיה בהם להלוחית שאם ידרוך אותם יצא מהם דבשן אבל אם כשיעצרו אותם לא יצא מהם שום לחלוחית דבש לא:

יב * ג כל הפירות שמובים חיין ומבושלים בגון תפוחים ואגסים בין חיים בין מבושלים מברך בפה"ע ואם כב אין דרך לאוכלם חיים אלא מבושלים אכלם בשהם חיים מברך שהכל בשהם מבושלים בפה"ע:

יג ל (יא) ד אגוז גמור המסוגן בדבש ונקרא נואיגד"ו ר"ל (כג) נוטיט מברך עליו בורא פרי העץ:

יד (יב) ה אגוז (כג) רך שמבשלים בדבש וקוראין לו נואי"ם משקאד"ה מברך עליו שהכל: הגה לא וכן אותם אגוזים שמבשלים בדבש בעודם יוקוקים מברכין שהכל (רבינו ירוחם נתיב ט"ז ח"ב ובי"ח):

טו (יג) ו על לב הסוקא"ד מברך (כד) שהכל וכן המוצין קנים מתוקות שהכל:

טז ז על פלפל וזנגביל יבשים ח ועל הקלאו של גידופלו ר"ל ענגלן וכל כיוצא (בוה) שאין דרך לאוכלם אלא על ידי תערובות לג אין מברך עליהם (כה) כלום:

יז ט על אגוז לד (כו) מושקא"ש בפה"ע ועל קניל"ה ר"ל לימרעיל בורא פרי האדמה:

*עמ"ס ר"ח

מו (יג) ו על לב הסוקא"ד מברך (כד) שהכל וכן המוצין קנים מתוקות שהכל:

מז ז על פלפל וזנגביל יבשים ח ועל הקלאו של גידופלו ר"ל ענגלן וכל כיוצא (בוה) שאין דרך לאוכלם אלא על ידי תערובות לג אין מברך עליהם (כה) כלום:

יז ט על אגוז לד (כו) מושקא"ש בפה"ע ועל קניל"ה ר"ל לימרעיל בורא פרי האדמה:

עליהם כמו שמברך על הירקות עמהם ול"ל למי פירות דאמרי' דזיעה בעלמא הוא לפי שמשקה אין לו טעם הפרי ואפשר שאם ניטל הפרי ונכנס טעם הפרי במים מברך עליהם בפה"ע ע"כ וקיים ר"י דהא דמיא דשלקי בין שניטלו אם נתנו טעם במים ולא ניטלו אם אפשר שמים מברך עליהם בפה"ע ומלשון לשון אפשר משמע לכאורה בפה"ע ספק בדבר וא"כ סיה לו לו לשאת לדבר ולכן יאחה ר"ש ונכנס טעם הפרי ולכן יברך בג"כ אם יש

ט * נ אכל מאכל או משקה של איסור מפני מה הסבכה מברך עליו תחלה וסוף:

ו ס דבש דבורים (יג) הרי הוא כשאר דבש ואינו מברך אלא שהכל:

יא (יד) חבושים או גינדא"ש או ורדים ושאר מיני פירות ועשבים שמרקחים בדבש ע הפירות והעשבים הם עיקר והדבש טפל אפי' הם כב כתושים (טו) ביותר הלכך מברך על חבושים וגינדא"ש בפה"ע ועל עשבים ברא פרי האדמה ועל (טז) של (טז) פג פ (פ) ורדים ברא פרי האדמה: הגה וכל מרקחת שאין בריחים רגילין בו אלא כד (יז) לרפואה

מבכרכין עליו שהכל (ב"י בשם (הרא"ש) [הרא"ה]):

יב צ כל שהוא עיקר ועמו טפילה מברך על העיקר ופוטר את הטפילה בה וכל דבר (יח) שמעברבין אותו לדבק או בדי ליתן ריח או בדי לצבוע התבשיל ה"ז טפילה אבל אם עירב (פ) בדי לתן טעם בתערובות הרי הוא עיקר (טז) לפיכך מיני דבש שמבשלים אותם ונותנים בהם חלב חמה בדי לדבק ועושים מהם מיני מתיקה אינו מברך במ"מ מפני שהדבש הוא העיקר: הגה (פ) ונראה דהא דאם עירב בדי לתת טעם בתערובות שהוא עיקר היינו דוקא שיש שם ממשות מן הדבר שנותן טעם ודבר מעט אבל כשמיס שנתמעט לגמרי במערבתן אפ"ש לא נתמעט טעם אין מברכין עליהם דבטלים ונמשכין אע"פ שנתמעט טעם לכן נהגינן שלא לברך רק על (יט) המרקחת ולא על הכשמיס שבהן:

°°נ"ל דשד"ם ב"י סי' קצ"א ס"ד סל"ד °°ע"י ח"ם ד"ב

ב הרמ"ם: מי פטור: ע פוט כשם מנרמו ומעל דעמו מעני דעמה: פ שהרש"ם שלו הוא מעתיר ומעלים הם המרחים כל מי: (פ) ומ"ש הנעים מהם דמי פרוש האמת ומ"ש לעיל רים מי ר"ג ועי"ש): צ לשון המרמ"ם כפ"ג מהל"מ:

עטרת זקנים

* אבל מאכל מה. ר"ל שלא יברך כלל (כר"ל כשם הרמ"ם) וכן מבמבמ בהרמבמ וכן עיקר (מורי בב"ח):

אשל אברהם

ולפי מרמת לין לי דין מחקן ומברך עליו לחתא ר"מ"ר מוסה לרוקן עמנמ: שם מנוס שלין לבי מלקלין לם הוא מוחקן לכן המחרכין ברין עכר עד מרמנמ אבל בשאין ברכה של לקולא שלא לברך. ועוד הא מנוחר בם דלי מוחקן נמור ולקן יכרך עלמא מלמנמ מוך ע"ר ומיש מי' מם מ"ה לא דק מם ע"ש:

לבושי שרד

ש"ע בעי"ב (ב) בדי ליתן בעם בתערובות. עיין מרי מלי מלל ע"ד מקו"ה: שם ברמ"א (ג) נראה. עיין מרי עיקן מקו"ה:

יד אפרים

מ"ם לא"ה בכ"ם בכ"ג בדין הבשוקר מחבלין ממנם ר"ל בבא המנחה בגרוגרות שם שלקן ומרו לכמות שם ע"ש ומע"ד ל"ש ובכן מלמוקים לין הגעלות של המוקים מחבלים מחבת נוף לאומים שבמוקם רק מחמת המנים הם נלעמים ע"י המחבר לא ע"י המבשר ע"ר הם שמחים ורק לאומות מבחמרבן נגוף הלאומות של הגרוגרות ע"ש ולפבר לבוחנו דגם כלן מין שפ"ם מחבלין הרבה אם כשבר נהל הלאומות עלמו ר"ב לא יהיה מנים בלי"מה נגוס ע"ש: **בפ"ו ס"ק ט"ו** בלי"מה בראבמ"ן. עיין לעל בחמ"ל מר ר"ב ס"ק י"ז דחמר לגרן (בפר"ל) [בפר"ל] ובמ"ר הבע בלבל ר"ם ומן מן דברי [המר"ן] לאל מ"ם ע"ל לחיים המר"ל מוריים לאל מ"ם ע"ל לחיים המר"ל בחבר לגרן (בפר"ל) [בפר"ל] מר לא ע"ש שבלה מבלבו לחבר"ל הבע לאלו

1. ס"ק ט.
2. ס"ו סימן טו.
3. כ"ז ס"ק ד"ה ובמה.

באר הגולה המלא

ק הגהת מיימוני פ"ח (מה"ב) (אות ע') כשם המוקפות. כלי זה יכרך כולל דבר שהוא מוקפה ומוכר בקם ר"ח ויוסף ופשוט לכתמלה ותה"ר תמן דוקא דיעבד אם נמי מין המוקפה כיון דמעיקר:

רה א בדבות ד"ה ע"א ובה"ק. ועל הירקות הוא אומר טוב מפי אלמנה רבי יהודה אומר טובת אלמנה בשלום: **ב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **י** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **יא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **יב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **יג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **יד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **טו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **טז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **יז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **יח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **יט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **כט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ל** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **לט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **מט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **נט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ס** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **סט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ע** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **עט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **פט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **צט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **ק** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קי** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קיא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קיב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קיג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קיד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קטו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קטז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קיז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קיח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קיט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קכט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קל** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קלט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קמט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קנט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קס** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קסט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קע** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קעט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קפט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצ** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קצט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קר** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרה** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרח** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרט** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרי** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קריא** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קריב** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קריג** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קריד** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרטו** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרטז** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הלוה לפי שעתו ולכן אמר הרבה מפני הלוה: **קרי** שם ד"ה ע"ב. ועל הירקות יומרו דבר מה שעשתה על ידי הל

ד טור בשם אביו דרא"ש. ה ר' בשם אביו דרא"ש. ו סוכה מומר ל"ח בתוס' ד"ה אמר. ז טור בשם הגאון ז"ל דוקא כשבאים לפני עיקר הבאת הפירות בשלם עם הבאר עדיף עיקר מעיקר עליו שבאר שם. ח ר"ת. מהר"ר יחיאל ז"ל אם מתנו שמברכין על הבאת פירות אינו מברכין על הבאת פירות ואינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו ואילו לבר מהגיעו לגמרן אינו מברכין עליהם ר' יהודה אומר בן לוי דוקא בכשהגיעו עמהם: ט אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו ואילו לבר מהגיעו לגמרן אינו מברכין עליהם ר' יהודה אומר בן לוי דוקא בכשהגיעו עמהם: י אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו ואילו לבר מהגיעו לגמרן אינו מברכין עליהם ר' יהודה אומר בן לוי דוקא בכשהגיעו עמהם: יא אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: יב אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: יג אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: יד אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: טו אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: טז אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: יז אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: יח אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: יט אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כ אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כא אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כב אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כג אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כד אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כה אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כו אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כז אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כח אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: כט אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: ל אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לא אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לב אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לג אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לד אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לה אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לו אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לז אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לח אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: לט אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מ אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מא אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מב אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מג אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מד אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מה אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מו אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מז אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מח אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: מט אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נ אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נא אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נב אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נג אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נד אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נה אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נו אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נז אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נח אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נט אור בשם רב אחאי. ומנהג רב הלוי בגלגלי לברכה שמברכין עליו שהכל ומן הפרי שמברכין עליו אינו נגלה בן דוקא בכשהגיעו עמהם: נ"ל

שקדים המרים וכו'. הכי איתא ריש פרק בכל מערבין (עירובין דף כ"ח:) וסוף פרק קמא דחולין (דף כ"ה:) לגבי מעשר והוא הדין לגבי ברכה וכן כתב הרא"ש ריש פרק כילד מברכין: **צלף** וכו'. הכי נקטינן כהכרעת רבינו:

ה **תמרים שכתשן קצת וכו'.** בפרק כילד מברכין (דף ל"ח.) והלכתא תמרי ועבדינהו טרימא מברכין עלייהו בורא פרי העץ מאי טעמא במילתייהו קיימי כדמעיקרא ופירש רש"י ושם טרימא כל דבר הכתוש קצת ואינו מרוסק עד כאן לשונו משמע דאי מרוסק לגמרי לאו במילתייהו קיימי ואין מברכין עליו בורא פרי העץ מיהו נראה דצריך לברך עליו בורא פרי האדמה ולא נהנה למה לא יברך (ז) אדרבה יותר פשוט הוא שצריך לברך עליו כשאינו לרפואה מכשהוא לרפואה: ה שקדים המרים קטנים בורא פרי העץ (מ) גדולים ולא כלום דאזוקי מזיקי ליה ואם מתקן (י) על ידי האור או על ידי דבר אחר מברך בורא פרי העץ: ו צלף והוא מין אילן שעליו ראויין לאכילה (ט) ויש בעליו כמין תמרות וגם הן ראויין לאכילה על העלין והתמרות בורא פרי האדמה שאינן עיקר הפרי ועל האביונות שהן עיקר הפרי בורא פרי העץ (י) ועל (יא) הקפריסין שגדלין גם כן עליו להלכות גדולות ורב אלפס מברכים עלייהו בורא פרי האדמה. והראב"ד כתב בורא פרי העץ וכן כתב אדוני אבי הרא"ש ז"ל [ג] וכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא טוב לברך עליהן בורא פרי האדמה לצאת ידי ספק דתנן בירך על פרי העץ בורא פרי האדמה יצא: ז—ח תמרים שכתשן קצת ואינן מרוסקין לגמרי בורא פרי

ה שקדים המרים קטנים בורא פרי העץ גדולים ולא כלום וכו'. כן כתבו ה"ר יונה (כה: ד"ה ואומריס) והרא"ש (פ' ג) והרשב"א (לו. ד"ה ואע"ג) בריש פרק כילד מברכין בשם בה"ג (שם מ:) וטעמא דמילתא דכשהם קטנים עיקר אכילתם היא הקליפה ואינה מרה וכשהם גדולים עיקר אכילתם הוא מה שבפנים והוא מר. ודין שקדים המתוקים הוי איפכא דבקטנותן מברך שהכל וכשהם גדולים מברך בורא פרי העץ וכמו שיתבאר בסימן ר"ד (קפ: ד"ה ודע). ואף על פי שהרא"ש מגמגם לומר דשקדים המרים קטנים מברכין עליהם שהכל דבריו נוטים לומר שמברכין עליהם בורא פרי העץ ולכן סתם רבינו וכתב דמברכין עליהם בורא פרי העץ: ומה שכתב ואם מתקן על ידי האור או על ידי דבר אחר בורא פרי העץ. כן כתבו שם ה"ר יונה והרא"ש ז"ל:

ו צלף והוא מין אילן שעליו ראויים לאכילה וכו'. בריש פרק כילד מברכין (לו.) אמר רב יהודה אמר רב צלף של ערלה בחולה לארץ זורק את האביונות ואוכל את הקפריסין למימרא דאביונות פירא וקפריסין לאו פירא ורמינהו על מיני נצפה על העלין ועל התמרות אומר בורא פרי האדמה ועל האביונות ועל הקפריסין אומר בורא פרי העץ הוא דאמר כרבי עקיבא דתנן רבי אליעזר אומר צלף מתעשר תמרות ואביונות וקפריסין רבי עקיבא אומר אין מתעשר אלא אביונות בלבד מפני שהוא פרי. ופירש רש"י מיני נצפה. הוא צלף לפי שגדלים בו כמה מיני אכילה קרי ליה מיני: תמרות. בתוך העלים גדלים כמין תמרות בולטין בעלה כמו בעלין של ערבה: אביונות. הוא הפרי: קפריסין. היא קליפה גדולה שסביבות הפרי כעין קליפה שגדלה סביב אגוזים דקים. ואיתא תו בגמרא (שם) רבינא אשכחיה למר בר רב אשי דקא זריק אביונות וקא אכיל קפריסין. וכתב הרי"ף (כה:) על זה [ו] והלכתא הכי ומדלגבי ערלה לאו פרי הוא גבי ברכה נמי לאו פירא ולא מברכין עילויה בורא פרי העץ אלא בורא פרי האדמה וכתב הרא"ש (פ' ג) עליו ולא נהירא דמשמע דהא דאכיל מר בר רב אשי קפריסין לאו משום דהלכה כרבי עקיבא אלא משום דמיקל באכילה כמותו בחוץ לארץ וכיון דבארץ ישראל פירא הוא לענין ברכה נמי פירא הוא ואין מילוק בברכה בין בחולה לארץ בין בארץ ישראל וקיימא לן כהתיא בריתא דעיקר היא דפרכינן מינה לרב לעיל ומשמע דרב סבירא ליה כוותיה אלא דמיקל כרבי עקיבא בחוץ לארץ וכן כתבו התוספות (לו: ד"ה והלכתא) אבל דעת הרשב"א (לו. ד"ה ר' אליעזר) כהרי"ף וכן דעת הרמב"ם בפ"ח (ה"ו):

ז **תמרים שכתשן קצת וכו'.** שם (לח.) והלכתא תמרי ועבדינהו טרימא מברכין עלייהו בורא פרי העץ מאי טעמא במילתייהו קיימי כדמעיקרא ופירש רש"י טרימא דבר הכתוש קצת ואינו מרוסק ומשמע מדבריו שאם היה מרוסק לגמרי אין מברכין עליו בורא פרי העץ וכן נראה מדברי רבינו וכן כתוב בתרומת הדשן סימן כ"ט. אבל הרמב"ם (שם ה"ד) כתב תמרים שמיעכן ביד והוליא גרעינן שלהם

פרישה

(ז) **אדרבה יותר פשוט וכו'.** אבל הרשב"א מפרש דכשהוא לרפואה השמן עיקר לכך מברכין עליו בורא פרי העץ אבל כשאינו לרפואה האינגרון עיקר ומברכין עליו שהכל עד כאן לשון בית יוסף ויש לתמוה מה מפורש בדברי הרשב"א יותר ממה שכתב רבינו גופא לעיל בשם הלכות גדולות דכתב גם כן לאין לברך אלא אם כן מכוין לרפואה ואי ליכא רפואה הוי אינגרון עיקר וכן תמה גם כן בד"מ על בית יוסף ומסיק וכתב וזה לשונו ונאמת שיש לתמוה אדברי רבינו בעל הטור על מה שכתב כיון שנהנה למה לא יברך וכו' דזה לא קאמרי המולקים אלא אמרו שאינו מברך על השמן מטעם שהאינגרון הוא עיקר ולכן נראה לענין הלכתא כדברי הלכות גדולות והר"מ והרמב"ם ע"כ: ועוד אמאי כתב רבינו דיותר נראה סברא ראשונה דכיון שהוא נהנה וכו' הא כבר כתב בה"ג דאינגרון עיקר מטעם דלאו לרפואה הוא ויש לישב בדוחק דמשום דמלשון הלכות גדולות משמע דכשיש רפואה מתהני מיניה ומשום הכי מברכין על השמן וכשאין רפואה אין הנאה בשמייתו ולכן אין מברכין עליו ולכך כתב רבינו עליו דזה נהנה דהא על כל פנים נהנה מהשמן ומסתברא דיותר יש לברך מהנאה בלא רפואה אבל בדברי הרשב"א מפורש דאף על גב דיש הנאה מהשמן אפילו בלא רפואה מכל מקום האינגרון עיקר וק"ל: ועיין בגמרא דף (ל"מ) [ל"ו.] דמשמע שם דיש חילוק בין אם השמן הרבה או לא ולפי זה אפשר לישב גם כן הקושיא הנ"ל ודו"ק:

(מ) **גדולים ולא כלום.** וטעמא דמילתא דכשהן קטנים עיקר אכילתן היא הקליפה ואינה מרה וכשהן גדולים עיקר אכילתן הוא מה שבפנים והוא מר וכשהן מתוקים הוא להיפך כמ"ש לקמן בסימן ר"ד (קפ:): (ט) **ויש בעליו כמין תמרות וכו'.** פירש רש"י בולטין בעלה כמין תמרות כמו בעלין של ערבה: (י) **ועל הקפריסין שגדלין גם כן עליו וכו'.** הוא קליפה גדולה שסביבות הפרי כעין קליפה שגדלה סביב אגוזים דקים: (יא) **הקפריסין שגדלין גם כן עליו.** אפשר שדקדק וכתב רבינו עליו דרולה לומר על הפרי כמו שפירש רש"י (לו. ד"ה קפריסין) וק"ל:

דרישה

[ג] **וכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא טוב לברך עליהן בורא פרי האדמה.** עיין באשיר"י ובית יוסף הביאו שסתר הרא"ש ראיית הרי"ף בתשובה ניצחת מכל מקום לא הכריע רבינו כדברי הרא"ש אביו מפני רבים החולקים שבה"ג והרמב"ם והרשב"א הסכימו עם הרי"ף ובית יוסף הביאן עיין שם:

חדושי הגהות

[ו] **הך והלכתא איתא בש"ס שלפנינו והמית יוסף הביא הדברים בשם הרי"ף והשיג עליהם ומלאתי בהרא"ש על הך והלכתא שלא מן הגמרא הוא זה רק גילסת בה"ג הוא [וכ"כ התוס' שם]:**

הגהות והערות

י) כ"ה בכתה"י ובדפו"ר (חוץ מפייבי די שאקו שגירסתו "ואם מתקנן") וברבינו יונה ובהרא"ש:

ועשאם כמו עיקה מברך עליהם תחלה בורא פרי העץ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש וכתבו רבינו בסמוך וכתב דאפשר שגם ר"י מודה להרמב"ם:

ח—ט **ועל דבש שזב מהם שהכל.** פס האי דוכתא דתמרי מברכינן עילויה שהכל וכתבו התוספות (פס ד"ה האי) מברכין עליו שהכל וכן משקין מכל מיני פירות בר מתירוש ויליהר כדאמרינן גבי ערלה (תרומות פי"א מ"ג) ולאפוקי מהלכות גדולות (ברכות ח:) שפירשו דמיירי שנתן לתוכן מים וגם ה"ר יונה (כז. ד"ה האי דוכתא) כתב כדברי התוספות וגם הרא"ש (פי' יב) כתב דלא נהיר ליה דברי הלכות גדולות ואחר כך כתב ואפשר דטעמא דגאון משום דבקרא כתיב (דברים ח ח) ודבש ולא כתיב תמרים ואם כן קרא איירי בדבש הזב מאליו מן התמרים ובכלל שבעת המינין הוא ומברך עליו בורא פרי העץ וברכה אחת מעין שלש ולא דמי ליולא מן הרימונים ומן התאנים ולין תפוחים דהני יולאים על (פי) [ידי] כתישה וסחיטה אבל הזב מאליו מן התמרים היינו דבש האמור בפסוק עד כאן וכיולא בזה כתב הרשב"א (פס ד"ה דבש). אבל הרמב"ם כתב בפ"ח (ה"ד) דבש תמרים מברך עליו שהכל ולא חילק כלל. וראיה שדייק רבינו לכתוב ועל דבש הזב מהם שהכל לומר דאפילו בזב מברך שהכל וכל שכן ביולא על ידי כתישה. ובהגהות אשי"ר (פי' יב) כתוב שיש אומרים שמברך על דבש תמרים בורא פרי האדמה וכל הפוסקים חולקים על סברא זו:

(יב) **ועל דבש הזב מהן שהכל. ובהלכות גדולות כתב דוקא שעירב בו מים** (יג) **אבל אם הוא בעיניה בורא פרי העץ.** ור"י יא] **לא היה מחלק.** והרמב"ם ז"ל כתב דבש תמרים שהכל (יד) (טו) (טז) **אבל תמרים שמיעכן ביד והוציא גרעינין שלהם ועשה מהן עיסה מברך עליהן בורא פרי העץ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש** [ד] **ואפשר שגם ר"י מודה בזה הענין כיון שהם** דמי לדבש תמרים דמברך עליו שהכל דהתם זיעת בעלמא הוא כדאמר בגמרא ואינו פרי לברך עליו לא בורא פרי העץ ולא בורא פרי האדמה אבל תמרים מרוסקין גוף הפרי הן לא הורדו מברכת בורא פרי העץ אלא מעלה אחת וכן כתב בהגהת אשי"ר דמהר"ם מקייס פירוש בה"ג בדוכתא דתמרי דאינו מברך עליו שהכל אלא כשנתן בו מים דאם היה דבש בעינו אין סברא להוריד אותו משתי מעלות ואיה משלקות דאם בתחלה בורא פרי האדמה שלקן שהכל גם כאן בתמרים שבתחלה בורא פרי העץ אם נשתנו לגריעותא מברך בורא פרי האדמה ויין תפוחים נמי לא קאמר תלמודא אלא דאינו קרוי פרי לגבי תרומה אבל יכול להיות שגם על יין תפוחים מברך בורא פרי האדמה שלא תורידנו שתי מעלות וכ"כ בהגהת אשי"ר פרק כילד מברכין משם האור זרוע (פ"א פי' קסו) ולפי זה נראה דתמרים המרוסקים לגמרי דמברך בורא פרי האדמה לפירוש רש"י אבל בית יוסף כתב דכל הפוסקים חולקים על סברא זו ולא ידעתי למה כתב כן: **ואיכא** להקשות בדברי רבינו דמתחלה הביא פירוש רש"י דבמרוסקין קלת בורא פרי העץ דשמעינן מינה במרוסקין לגמרי מברך בורא פרי האדמה או שהכל וכן כתב בית יוסף שכן נראה מדברי רבינו ושכן כתב בתרומת הדשן סימן כ"ט ואחר כך הביא דברי הרמב"ם שחולק על זה בעשה מהן עיסה דהיינו מרוסקין לגמרי דמברך עליהם בורא פרי העץ. ונראה דכך היא ההלעה בדברי רבינו דתחלה כתב תמרים שכתשן קלת בורא פרי העץ וכתב כך בסתם ולא בשם פירוש רש"י משום דאחא ליכא מאן דפליג אפירוש רש"י דבאין מרוסקין לגמרי דמברך בורא פרי העץ ועל דבש הזב מהן כתב דפליגי ביה בה"ג ור"י ואחר כך הביא דברי הרמב"ם דבש תמרים שהכל אבל תמרים שמעכן וכו' כלומר בדבש בעייה סברא ליה להרמב"ם כר"י שהכל ובתמרים המרוסקין לגמרי חולק אפירוש רש"י וסברא ליה דמברך נמי בורא פרי העץ ואפשר דגם ר"י מודה בזה דכיון שהן בעין חשובים כעיקרי הפרי לדברי הכל כלומר אפילו לר"י אבל ודאי דרש"י חולק על זה הביא רבינו דעת רש"י בזה משום דסברא ליה דדבריו דחויין מקמי הרמב"ם ור"י: **ולענין** הלכה נראה דבפלוגתא דרבוותא יש לברך אתמרים מרוסקים לגמרי בורא פרי האדמה וכן בפאוידל"א העשוי מגודגדניות שקורין פלוים"ן או ויינכסלי"ן כשהן מבושלין ומרוסקין לגמרי דיש לברך עליהן בורא פרי האדמה ולא כהרמב"ם ובית יוסף דפסק בשלחן ערוך (פ"ז) כמותו לברך עליהן בורא פרי העץ. אבל מהרא"י בתרומת הדשן סימן כ"ט חופס דעה אלישית ופסק לברך עליהם שהכל נסתר על מה שמצא באשי"ר קטן (רמזים אות יב) בהדיא דתמרים מרוסקים לגמרי מברך עליהם שהכל והוא הדין גודגדניות וכך משמע בתשובת מהרי"ק שורש מ"ג עיין שם וכך נוהגין העולם והנה להם לישראל וכו' אבל המדקדק במעשיו יברך עליהן לכתחלה בורא פרי האדמה ואם ברך עליהם בורא פרי העץ או שהכל נמי יצא: **ועל** דבש הזב מהתמרים צריך לברך לכתחלה שהכל וכן ביין תפוחים וכל שאר מי פירות מברך שהכל חוץ מהיוצא מהענבים והזיתים שכך היא דעת רוב רבותינו זכרונם לברכה ולא כהגהת אשי"ר בזה ועיין לקמן בסוף סימן ר"ד מה שהשיג בית יוסף (קפב. ד"ה בתרומת) אדברי מהרא"י:

פרישה

(יב) **ועל דבש הזב מהן.** רוצה לומר אפילו זב מהן וכל שכן אם יולא על ידי כתישה בית יוסף. ולע"ד נראה דמשום סברת הלכות גדולות כתב רבינו זב מהן דלדידיה משום הכי מברך בורא פרי העץ כיון שזב מעצמו וכמו שכתב בשם הרא"ש בסמוך: (יג) **אבל אם הוא בעיניה בורא פרי העץ.** וטעמיה משום דבקרא כתיב ודבש ולא כתיב תמרים אם כן קרא איירי בדבש הזב מאליו מן התמרים ובכלל שבעת המינים הוא ומברך בורא פרי העץ וברכה אחת מעין שלש ולא דמי ליולא משאר מינים דהן יולאין על ידי כתישה וסחיטה אבל דבש האמור בקרא רוצה לומר הזב מאליו אשי"ר: (יד) **אבל תמרים שמיעכן ביד ועשה מהן עיסה וכו'.** בלשון זה כתב ג"כ בשולחן ערוך (פ"ז) אבל ברמב"ם כתב בלשון זה שמיעכן ביד והוציא מהן גרעיניהן ועשה מהן עיסה וכו' אבל תמרים שמיעכן ביד וכו'. פירוש הרמב"ם פליג אפירוש ראשון שכתב תמרים שכתשן קלת ואינם מרוסקין לגמרי וכו' דמשמע אם היו מרוסקין לגמרי לא היה מברך בורא פרי העץ והוא פירוש רש"י שמפרש כן אטרימא האמור בגמרא אבל הרמב"ם כתב אפילו מיעכן ועשאן כמין עיסה אפילו הכי מברך עליהן בורא פרי העץ וכתב רבינו ואפשר דר"י מודה בזה דדוקא בדבש לא היה מחלק וסובר בכל ענין שהכל הואיל ואינו עיקר הפרי אבל זה אף שעשה אותו כמו עיסה מכל מקום עיקר הפרי הוא והא ראיה שגם הרמב"ם סובר בדבש תמרים מברך שהכל ואינו מחלק וכמו שסובר ר"י: (טו) **אבל תמרים שמיעכן ביד וכו'.** כתב רמ"א (פ"ז) ז"ל לפי זה הוא הדין פאווידל"א מברכין עליהן בורא פרי העץ וכו' עיין שם:

(טו) **אבל תמרים שמיעכן ביד וכו'.** פירוש הרמב"ם כן אטרימא האמור בגמרא אבל הרמב"ם כתב אפילו מיעכן ועשאן כמין עיסה אפילו הכי מברך עליהן בורא פרי העץ וכתב רבינו ואפשר דר"י מודה בזה דדוקא בדבש לא היה מחלק וסובר בכל ענין שהכל הואיל ואינו עיקר הפרי אבל זה אף שעשה אותו כמו עיסה מכל מקום עיקר הפרי הוא והא ראיה שגם הרמב"ם סובר בדבש תמרים מברך שהכל ואינו מחלק וכמו שסובר ר"י: (טו) **אבל תמרים שמיעכן ביד וכו'.** כתב רמ"א (פ"ז) ז"ל לפי זה הוא הדין פאווידל"א מברכין עליהן בורא פרי העץ וכו' עיין שם:

דרישה

[ד] **ואפשר שגם ר"י מודה בזה הענין וכו' עד לדברי הכל.** עיין מה שכתבתי בפרישה והוא נראה דחוק והיותר נראה דאין ענין דברי הרמב"ם לדברי רבינו ורש"י בענין טרימא כלום וגם רבינו ורש"י יכול להיות שסבירא להו כהרמב"ם בדינו והרמב"ם כרש"י בדינו כי רש"י ורבינו מדברים בתמרים שכתשן קצת ואינו מרוסק ור"ל ששחקן עד שנימוחו קצת ונעשה מהן כעין משקה או דבש וכעין מה שכתב רבינו לקמן סוף סימן רנ"ב (י"א.) בבוסר ומלילות שנתרסקו מבעוד יום וטען עליהן להוציא מהן משקין וכו' ודוקא שנידוכו היטב מערב שבת ואינם מחוסרין אלא שחיקה וכו' וכן כתב שם לפני זה בשמן המוציאין מן הזיתים וכן כתב לקמן סימן שכ"א (צא:) עיין שם ודו"ק ובכהאי גוונא סבירא ליה לרש"י ורבינו דוקא שכתשן קצת הא אי כתשן עד שנימוחו לגמרי ליכא שם אוכל עליה ונשתנה לגמרי ובכהאי גוונא אפילו הרמב"ם מודה דאין מברכין עליו בורא פרי העץ. אבל הרמב"ם מיירי שלא כתשן עד שנימוחו אלא שבלבל מראיתו ועדיין תורת אוכל עליו ועשה מהן

הגהות והערות

יא] **בכת"י** לונדון ובדפוסי ב"י "ר' יצחק" ובכת"י פריש ודפוסי מנטובה ושלוניקי "רבינו יונה" ושניהם אמת כי שניהם סוברים כן כמובא בב"י. ולקמן בדברי הטור "ואפשר שגם "ר"י מודה" ג"כ נחלקו הגירסאות כנ"ל:

האומר שהכל משום דדומשא עיקר אלא אדרבה אגוז עיקר עד כאן לשונו ואל בהגהת סמ"ק (סי' קנא אות כג) כתב ויש אומרים דמברכין עליו שהכל דשמא דומשא עיקר גם האגוז נשתנה מכמות שהיה עד כאן לשונו ובתשובת מהרי"ק סימן מ"ג כתב שיש שאמרו כך על שם רש"י והביא יוסף מחלק בין אגוז גמור שקורין נויא"ט דמברך בורא פרי העץ ובין אגוז רך בעודם ירוקים דמברך שהכל והכי נהוג:

ט **ועל הסוכרא** (רצה לומר צוקר) כתב בה"ג בורא פרי העץ. כן כתב בברכות מהר"ם טז*) על שם בה"ג ובהגהות מיימוניות פ"ח (אות ט) בשם הר"ם הביג נמי על ראייתם הרמב"ם דמדמי ליה לדבש תמרים דברכתו שהכל דלא דמי דהאי סוכרא אשתני לעילויא הילכך ברכתו בורא פרי העץ וגם רבינו הביג על הרמב"ם בטוב טעם ומו דכך פירש רש"י אפלוגתא דרב יהודא ורב נחמן (לו.) בקמחא דחטי וזה לשונו דהתם בקמחא אית ליה עילויא אחרינא יצא מכלל פרי ולכלל דרך אכילתו לא בא ברכתו שהכל אבל השמן בא בשיעורו לכלל דרך אכילתו ועיקר הפרי לכך נטעוהו הילכך פרי הוא עד כאן לשונו ואם כן לפי זה הסוכרא גם כן בא בשיעורו לכלל דרך אכילתו ועיקר הפרי לכך נטעוהו הילכך פרי הוא וברכתו בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה אבל לא שהכל. וזה לשון סמ"ק (סי' קנא עמ' קז) לוקרא פסקו בה"ג ורבינו מנגאל בורא פרי העץ ולולי הקבלה היה נראה לברך בורא פרי האדמה עכ"ל ונהגו לברך שהכל כהרמב"ם כיון דהסמ"ג (עשין כז קיג ע"ב) כתב עליו ורואה אני את דבריו וכן פסק בשלטן ערוך (סעי"ו):

י **פלפל רטיבתא** וכו'. הכי אסיקנא בפרק כילד מברכין (סוף דף ל"ו) וזה לשון ברכות מהר"מ (ה.) זנגבילא ביבשתא ופלפלין וגרופלא שקורין נעגלי"ן וגלגל"ן וליטב"ר וכל מיני בשמים יבשים שאין דרכן ליאכל בלא תערובת אין מברכין לא לפניהם ולא לאחריהם ונהגה אבל עץ קינמון מברכין עליהן בורא פרי האדמה מפני שרגילין לאכול אותם ביבשתא וגם הוא גדל בארץ כמו קנים עד כאן לשונו וזה לשון הסמ"ג (עשין כז קיג ע"ב) קבלנו מרבותינו על אגוז נוזי מושקד"א מברכין עליו בורא פרי העץ ועל הקנה שקורין קניל"א בורא פרי האדמה עד כאן לשונו: **ומה שכתב רבינו דעל פלפל רטיבתא בורא פרי העץ** וכו'. כן כתב הרא"ש והרשב"א והראב"ד אבל בית יוסף כתב על שם רב האי גאון והרי"ף והרמב"ם דמברך בורא פרי העץ. ויש אומרים כיון שאם בשלו בלא דבש משתני לגריעותא אם כן הוי דבש עיקר ומברך עליהם שהכל ולא נהירא: **טו** ועל הסוכר כתב בה"ג בורא פרי העץ והרמב"ם ז"ל כתב קנים מתוקין שסוחטין אותן ומבשלין מימיהן עד שיקפו וידמו למלח כל הגאונים כתבו שמברך עליהן בורא פרי האדמה ויש אומרים בורא פרי העץ וכן אומרים המוצץ אותן קנים מברך בורא פרי האדמה (כג) ואני אומר שאין זה נקרא יז) פרי ומברכין עליהם שהכל (כד) לא יהא דבש של אלו הקנים שנשתנה על ידי האור גדול מדבש תמרים שלא נשתנה על ידי האור ומברכין עליו שהכל. ואפשר להשיב על דבריו שאינו דומה לדבש תמרים שהתמרים הן פרי ונטעי להו אדעתא לאכלם הילכך כשנשתנו נשתנית ברכתן מידי דהוי אכל הפירות שמברכים על משקין היוצאין מהם שהכל חוץ מהיין והשמן אבל אלו הקנים שאינן ראויין לאכילה ועיקר נטיעתן על דעת הדבש ודאי זה פריין ומברכין עליו בורא פרי העץ: טז,יח(א) פלפל רטיבתא בורא פרי העץ יבישתא לא היו מברכים עליהם אלא שהכל כדין שקדים הרכים שאין מברכין עליהם אלא שהכל מטעם זה וכן כתב רבינו ירוחם (נתי"ו ח"ב קמג ע"ג) דהכא באגוז גדול עסקינן דאילו על אגוז רך המטוגן בדבש אינו מברך אלא שהכל וגם בהגהות מימוניות פרק ג' (אות ה) כתוב בשם הר"ם (ברכות מהר"ם ב:) אגוזים המטוגנים בדבש שקורין נוגא"ט מברכים עליהם בורא פרי העץ וכן מוכיחים דברי הרא"ש שכתב ויש רוצים לומר דכיון דאילו בשלו בלא דבש נשתנה לגריעותא והיה ראוי לברך עליו שהכל נמצא מעליותא על ידי הדבש והדבש עיקר ומברך עליו שהכל ולא מסתבר שאע"פ שנתעלה על ידי הדבש מכל מקום האגוז עיקר עכ"ל וכך הם דברי רבינו ומאחר שכתבו דאילו בשלו בלא דבש נשתנה לגריעותא משמע ודאי דבאגוז גמור מיירי דאי באגוז רך מאי שיעור לגריעותא שייך ביה הרי אי אפשר להיות יותר גרוע ממה שהוא קודם בישול שהוא מר אלא ודאי כדאמרן: ומ"ש רבינו וי"א כיון שאם בשלו בלא דבש וכו' ומברך עליהם שהכל. הוא ברוקח (סי' שמב). ודין ברכת פירות המרוקחים בדבש כתב רבינו בסימן ר"ד (קפא:). ודין ברכת הומלתא דאמיא מבי הנדוראה כתב בסימן ר"ג (קפ.):

טו **ועל הסוכרא כתוב בה"ג** (ברכות פ"ו ז ע"ד) **בורא פרי העץ.** כן כתב הרא"ש בפרק כילד מברכין (סי' ו): **והרמב"ם כתב** בפ"ח (ה"ה) קנים המתוקים וכו' **ואני אומר שאין זה פרי** וכו'. נראה שהרמב"ם חולק על מה שאמרו שהמוצץ אותם קנים מברך בורא פרי האדמה וכנגד זה כתב שאין זה נקרא פרי ומברכים עליהם שהכל וג"כ חולק על מה שאמרו שעל המיס היוצאים מהם ונעשו סוכרא מברכין בורא פרי העץ וכנגד זה כתב לא יהא דבש של אלו הקנים שנשתנה על ידי האור גדול מדבש תמרים וכו': **ומ"ש רבינו ואפשר להשיב על דבריו** וכו'. דברי טעם הם ואף על פי כן כיון דפלוגתא היא לברך שהכל עדיף דעל כולם אם אמר שהכל יצא:

טז—יח **פלפל רטיבתא בורא פרי העץ יבישתא ולא כלום** וכו'. בפרק כילד מברכין (לו:) פלפלי רב ששת אמר שהכל רבא אמר ולא כלום מיתיבי היה רבי מאיר אומר ממשמע שנאמר (ויקרא יט כג) וערלתם ערלתו את פריו איני יודע שעץ מאכל הוא אלא מה תלמוד לומר עץ מאכל להביא עץ שטעם עצו ופריו שוה ואיזה זה הפלפלין לא קשיא הא ברטיבתא הא ביבישתא. וכתב הרשב"א (שם ד"ה לא) משמע מהכא דפלפלי רטיבתא מברכין עליהם בורא פרי העץ וכן פסק הראב"ד אבל הרי"ף (כה:) כתב בורא פרי האדמה וכן מצאתי לרבינו האי גאון עכ"ל. והרמב"ם בפ"ח (ה"ז) כתב בורא פרי האדמה והרא"ש (שם) כתב דלא נהירא ליה דברי הרי"ף מדפרין מעלה ומשני הא ביבישתא הא ברטיבתא מכלל דרטיבתא פרי העץ

פרישה

(כג) **ואני אומר שאין זה נקרא** וכו'. פירוש דמוצץ מן הקנים: (כד) **לא יהא דבש** וכו'. בא לחלוק אאם נתבשל ונעשה כמו מלח. בית יוסף:

דרישה

ומ"ש רבינו ואפשר להשיב על דבריו וכו'. כתב ב"י עליו דדברי טעם הן וכו' עיין שם ובכסף משנה (פ"ח ה"ה) לא הסכים עם רבינו ואדרבא כתב שרבינו לא היה במקום שגדלין אלו הקנים ואילו היה שם וראה שעיקר גידולם של הקנין גם כן למוצצן לא היה כותב מה שכתב וכו' ע"ש:

הגהות והערות

טז*) **כ"ה** בברכות מהר"ם (ב:) אלא שבטעות נדפסו התיבות "ועל צוקרא" בהגהה שבצד, וההמשך "כתוב בה"ג בפה"ע" בפנים הספר. ובתשב"ץ קטן סי' שכב שכתובים בו כל דיני ספר ברכות מהר"ם ליתא לדין זה. ושמא שייך דין זה להגהה ולפיכך לא נדפס בתשב"ץ שם כשם שלא נדפסו שם יתר ההגהות שבברכות מהר"ם, אבל מהב"ח נראה שהיה כתוב לפניו (בכת"י) דין זה בפנים מדלא כתב "בברכות מהר"ם בהגהה": יז) **תיבת** "נקרא" ליתא בדפוס ספרדי ומנטובה ושלוניקי וכ"י ג' וכן ליתא ברמב"ם דפוס קושטא ובהעתקת הב"י: